

ცრიბონა

მთავარი ადმინისტრაციის ორგანო

№ 41 / სათავეთი, თბილისი 1923 წ.

უწყველად გავით

ფასი 10 000

გაზეთი „სრიბონა“ ღირს

თვიურად 200,000 მან.

ცალკე ნომერი ყველგან 10,000 მან.

რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, სასახლის ქუჩა, № 6
ტელეფონი 10-84 — ფოსტის ყუთი, № 190.

განცხადების ფასი:

1 გვ. 60,000 მან.	1 კვირის განმავლობაში
4 „ 30,000 „	1 თვის განმავლობაში
1 გვ. 800,000 მან.	1 წლის განმავლობაში
4 „ 500,000 „	1 წლის განმავლობაში

ყოველდღიური სამოლიტიკო სალარო-გაზეთი

„სრიბონა“

1923 წლის იანვრის პირველიდან აღიწერა ხელის მოწოდებით და განაგრძობს მუშაობას

თვიურად 200 000 მან.

ცალკე ნომრის ფასი 1923 წლის იანვრის პირველიდან ყველგან 10,000 მან.

გაზეთს ჰყავს საკუთარი კორესპონდენტები: პეტროგრადში, მოსკოვში და საქართველოს მნიშვნელოვან დაბა-ქალაქებში. ხელის მოწერა მიიღება ყოველდღე, გარდა უქმეებისა და გაზეთის კანტორაში: ტფილისი, სასახლის ქ. № 6. ტელეფონი—10—84 ფოსტის ყუთი № 190.

განათლების მუშაკთა მე-2 ყრილობა

განათლების მუშაკთა „სახლი“ მორთული ლამაზი გრილიანდებით—სურს ფოტოებით, მრავალი წითელი პლაკატით. პლაკატებს ამოწმებენ სხვა და სხვა წარწერანი, ლოზუნგები დღის შესაფერისად.

დღევანდელი იკრიბებიან. შუა რიგებს იკრებენ გადამწყვეტი ხმის მქონე დელეგატები. მარცხნივ და მარჯვნივ გვერდების სკამები ეთმობათ სტუმრებს—სათათბირო ხმით.

სკენის—ტრიბუნის წინ ორ პატარა მაგიდას იკეთებენ პრესის წარმომადგენლები: „სრიბონა“-სი, „კომუნისტი“-სი, „ზარია ვოსტოკა“-სი, „მუშა“-სი.

მე-11 საათზე იმისი ხარის წყარული. განათლების მუშაკთა კავშირის ცენტრალური გამგეობის სახელით, მეორე ყრილობას ხსნის აბ. შ. გეგენაძე. მოკლე მისალმების შემდეგ იგი აღნიშნავს იმ პირობებს, რომელთაც გამოიწვიეს ყრილობის მოწვევა და რა ხასიათი უნდა ჰქონდეს ყრილობის მუშაობის მიმდინარეობას.

შემდეგ თავმჯდომარე მოუწოდებს კრებას აირჩიოს ყრილობის პრეზიდიუმი.

კომუნისტური ფრაქცია ადგენს ერთ სიას. ზოგიერთი სკამებზე ჩოქოლია. უპარტიოთა ჯგუფი ადგენს მეორე სიას. სხვა სიები არ არსებობს.

მოითხოვენ სხდომის შეწყვეტას ხუთი წუთით.

წინადადება უარყოფილია. თავმჯდომარე უყრის კენჭს წარმოდგენილ სიებს. უმრავლესობა პირველ სიას ღებულობს. მეორე სიას კენჭის ყრამდე ხსნიან. ამ სიით პრეზიდიუმში არჩეულია: მიუკავშილი, შვედციხის, გეგენაძე, შახნაძე, ოჩინი, კაპარაძე, კაციაშვილი, ჩხარტიანი, კვაჭაძე, კაპარაძე, კვინაძე, კუსიშვილი.

მდივანად: გ. ქუშიბურძე, ლევიცი და სამი კაცი პრეზიდიუმიდან.

ახლად არჩეული პრეზიდიუმი იკავებს თავის ადგილს.

ცენტრალური გამგეობა ადგენს ყრილობის დღის წესრიგს: 1. საბჭოთა ქვეყნების საერთაშორისო მდგომარეობა, 2. კავშირის ცენტრალური გამგეობის მოხსენება თავისი მოქმედების შესახებ, 3. სარევიზიო კომისიის მოხსენება, 4. განათლების სახელმწიფო მსხვერპლები, 5. მოხსენებანი ადგილობრივი პირობების შესახებ, 6. ა) ამოცანა სოციალური აღზრდისა და სწავლების, ბ) შრომის სკოლის ძირითადი საკითხები მარქსისტული თეორიის შესახებ, 7. კ) შრომის სკოლის საფუძველზე, მეორე საცდელ-სანიმუშო სკოლაში, 8. მშრომელი ინტელიგენცია და მისი როლი საბჭოთა აღმშენებლობაში, 9. არჩევანი გამგეობის, 10. არჩევანი სარევიზიო კომისიის.

შემოდის წინადადება გამოყოფილ იქნას ცალკე საკითხად: „მასწავლებელთა ეკონომიური მდგომარეობა“. წინადადება უარყოფილია, უმრავლესობის მიერ.

წარმოდგენილი „ღმის წესრიგი და რეგლამენტი მტკიცდება“.

კრება დაიხსნება წინადადებას გავრავანის მისალმებით: პროფინტერსი, მოსკოვის განათლების მუშაკთა კავშირის ც. კომიტეტს, ადერბეიჯანის გან. მუშაკთა კავშირის ყრილობას.

კრება იმისი მისალმებით: სომხეთის განათლების მუშაკთა კავშირის ყრილობისაგან, ბორჩალოს სამაზრო გან. მუშაკთა ყრილობისაგან.

მისალმებითა და „წესრიგის“ წინ ყრილობას სალამს აძლევს საქართველოს კომისარია საბჭოს თავმჯდომარე მისა ცხაკია.

ძლიერი აპლოდისმენტები.

უკანასკნელად ყრილობა ირჩევს სამანდატო კომისიას. კომისიაში შედის 3 კაცი.

რეგლამენტის ძალით სხდომა სწყდება ორ საათზე.

ბის. ვასილანობა. ხოლო უშუალო ურთიერთობა არ გვექნება და ამ მხრივ ჩვენი ორგანიზაცია აუცილებლად მიიჭრება.

ინერის რიტუალებში მომხდარი რაიკომების გადარჩევა საინტერესო იყო იმ მხრივ, რომ თუ წარსულ არჩევნებზე ძალიან ინდიფერენტული და პასიური სტუდენტების მრავლობა ახასიათებდა მასწავლებლობას, სამაგიეროდ უკანასკნელი არჩევნების დროს, დღეი ხალხით და ინტერესით ესწრებოდა მასწავლებლობა კრებებს და მსურველნი მონაწილეობას ლეზულობას არჩევნებში.

გზლა თოროდ სიტყვა კავშირის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ. როგორც მოგვსენებთ კავშირის არსებობის წყაროს შეადგენს პროცენტების შემოსავალი, (2 პროც. ჯამაგირიდან) ჩვენ ამ პროცენტებს არ უჭკობთ ამხანაგებს მექანიკურად—იგი უწყვეტში არც კი აღინიშნება ხოლმე, არამედ ყოველი სკოლა ჯერ დებულობს ჯამაგირს და შემდეგ ყოველი მასწავლებლის თვალსაჩინოდ ყოფს მათი ჯამაგირიდან ხვედრ პროცენტებს და შეაქვს კავშირის სალაროში. ამგვარად ყოველმა მუშაკმა იცის, თუ რისთვის ან სად მიდის მისი ფული.

მარტოში პროც. შემოსავალი ადგილობრივად იხარჯებოდა და დეფიციტსაც ვერ ფარავდა. კავშირის წევრთა ნივთიერი რესურსების გაძლიერების მიზნით, ჩვენ დავიჭირეთ ახლომდებელი ნორმალური ურთიერთობა განათლების სახელმწიფო კომისარიატთან, ჩვენ მათ დავანახეთ რომ ვართ მონაწილეები და მომწოდებელი განათლების იდეოლოგიისა და ტექნიკური ორგანიზაციის მოწოდებისათვის. ასეთი გაერეობის შედეგი კოლექტიური ხელშეკრულება—სათანადო ორგანიზაციაში ეს არ არის უბრალო ქალაქი. იგი დიდი ღირებულებისაა თუმცა ხშირად მხელდება მისი სრული გატარება ჩვენგან თამბუქიდებელი მიხეზებისაგან.

კულტურულ მუშაობას ეძლევა განსაკუთრებული მნიშვნელობა. ვცდილობთ შევისწავლოთ რაც უფრო საჭიროა ჩვენთვის სახელმწიფო პროფ. მომართვის შესწავლა და მისი იდეა. კულტურული მუშაობის მხრივ ბევრი რამ დავგრა გასაკეთებელი, თუ არ მივიღებთ მხედველობაში „სახლის“ დაარსებას. მოვალდინთ ლიკვიდაცია წ. კ. უტოდინა-რობისა. მოვაწყვეთ ექსპრესია ქაბუთი. დავარგებთ მრავალი ბილეთები წევრთათვის კინოებში და თეატრებში წარმოდგენებზე დასასწრებლად. მაგრამ მთავარი იყო ახალი პედაგოგიური იდეებისთვის მასწავლებელთა მომზადება.

ამ მიზნისათვის დავარსებებ „განათლების მუშაკთა სახლი“ სადაც ენერგიული მუშაობა სწარმოებს სხვა და სხვა ქვესექციების მიერ და მრავალი პედაგოგიური საკითხი ირკვევა მასწავლებელთათვის „სახლთან“ არის სამკითხველო 6,000 წიგნი, რომელთა რიცხვიც არცაა ამ მხრივ. ამავდროულად თანდათან პედაგოგიური სექცია რომელსაც 10 ქვესექცია აქვს. სახლთან არსებობს კონსულტანტი ყოველგვარი ცნობების ვასაცხად „სახლი“ მოწვევს აგრეთვე სახელოსნო შრომის პროცესების შესასწავლად—მასწავლებელთათვის ამ დღეებში ვამოვა ამ „სახლის“ მოქმედების ანგარიში სადაც დაწვრილებით იქნება აღნიშნული მისი მუშაობის შედეგები.

(შემდეგი იქნება)

სურის ოლქის ოკუპაცია

საკუთარი რკინის გზების შექმნა ნაუფენი 7 თებ. დე ტროკე და გენკეიანი დაბრუნდნენ რურში, გერმანიის დამოუკიდებლად რურში რკინის გზების გაყვანის მოწყობისათვის.

ცნობები, იტალიელ მუშებზე გაგზავნის შესახებ სიტყვა ნაუფენი 7 თებ. რომიდან მიღებული

ჩვენი აღმინისტრაცია

აღმინისტრაციის გაჯანსაღება სახელმწიფოსათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონეა. საკანონმდებლო აპარატი და ორგანოები თავისი დეკრეტებით და იდეალური კოდექსითაც ვერ შესძლებს საზოგადოებრივი ცხოვრების ნორმალურად წარმართვას, თუ აღმასრულებელი ძალა-უფლება, აღმინისტრაციული აპარატი, თავის სიმადლებად არ სდგას.

ამიტომ არის, რომ კანონს ხშირად არ ხედება წილად სინამდვილეში გატარება ისე, როგორც იგი არის კანონმდებლის მიერ მიღებული და განმარტებული.

კანონებს, სახელმწიფოთა ნება-უფლებას ბოლოსა და ბოლოს ადამიანის ხელი და თავი ატარებს ცხოვებაში და ამ გატარების სისწორის ხარისხი დიდ დამოკიდებულება გამტარებელთა ზნეობრივი სიმადლის ხარისხთან.

ცხადია დრაკონული სისასტიკე ვერ აღმოუხვრის აღმინისტრაციის თავებობას იმ მხარეში, სადაც არ არის პატივისცემა სიმართლისა, კანონის და ზნეობის წინაშე. უპირველესი საფუძველი აღმინისტრაციის ჯანსაღობისათვის მის შემადგენლობის ზნეობრივ-განებრივ ხარისხზედ არის დამოკიდებული, რომელიც თავისი მხრით საერთო საზოგადოებრივ განვითარებასთან არის შეთანხმებული.

ჩვენში სასწრაფოდ ჯერ კიდევ არ არის ფართო საზოგადოების კულტურული დონე მაღლა. ამიტომ ადგილი ქონდა და აქვს უარყოფითი მოვლენების სააღმინისტრაციო უწყებებში.

ამას გარდა აღსანიშნავია ერთი გარემოება. მთელი საუკუნის გასწვრივ რუსეთის ბატონობამ ხალხს დაუმხინჯა უფლებებრივი გრძობა, გაჭირა სამართლის შექმნება ხალხის ცნობიერებაში.

ვინც კანონისა და სამართლის წარმომადგენელი იყო, არსებითად უკანონობისა და უსამართლობის წარმომადგენლად იყო მიჩნეული. ეს ასეთაც იყო არსებითად. ამით აიხსნება, რომ ჩვენში დღევანდელი ძველი სახელმწიფოსაგან, ხალხში პოპულარა თანაგრძობას და მფარველს. ხალხი იყო „ყაჩაღისა“ და განდგომილების შეშახველი. იგი იყო მფარველი მისი, ვინც არსებული სამართალიც და სახელმწიფოს მიერ იდგენებოდა.

დღეს კი მდგომარეობა შეიცვალა. ჩვენი მიზანია ხალხის კეთილდღეობა იქნეს დაკული. მაქსიმალური თავისუფლება მიენიჭოს პიროვნებას, რაც თავისი მხრით არ უნდა იყოს ანტაგონისტურად საზოგადოების მიმართ. ხელისუფლებაში ხალხი უნდა ხედავდეს არა მტერს, როგორც წინად, არამედ მის დამცველს, მის ქომავს, მისი ინტერესების უზრუნველყოფელს.

ხალხის ამგვარ უფლებრივ გრძობას რეალური ნაბიჯებით უნდა უწყობლობდეს.

ასეთი პირობები გაცილებით უკეთ შეასრულებენ პროფინციებში სააღმინისტრაციო მოვალეობას, ვიდრე ცენტრიდან გაწესებული პარტიული მუშაკი, არ მცოდნე ადგილობრივი პირობების.

აღმინისტრაციის გაჯანსაღებისათვის საჭირო კიდევ მეტი ენერგიით მუშაობა. მეტი დაკვირვება, ძალების გამოყენება.

ერთხელ და სამუდამოდ უნდა გავანტყიკოთ ხალხში ის ურყევი რწმენა, რომ სახელმწიფო და სამართალი, აღმინისტრაციული ხელისუფლება მოწოდებულია ხალხის კეთილდღეობის უზრუნველყოფისათვის. ეს კი მიხდება მაშინ, როდესაც სააღმინისტრაციო პოსტებზედ იქნებიან ქვეშაირი ქომავნი ხალხის ინტერესებისა.

ცნობები უარყოფენ პარიზიდან მიღებულ ცნობებს, თითქოს 50.000 იტალიელი მუშა გაგზავნილი იქნებოდნენ სამუშაოდ რუსეთში და რეინლიანში.

ხელშეწყობის უფროსების ხაზით პარტიების

ნაუფრო 7 თებ. მადრიდურის საზღვარგარეთელი სტუდენტები, ამერიკელები, ინგლისელები, ჰოლანდიელები, შვეიცარელები და შვეიცარიელები პროტესტს აცხადებენ საფრანგეთის მიერ რუსის ოკუპაციის წინააღმდეგ.

ჰოლანდიის სოციალისტურ პარტიების და მუშათა კავშირების პარტიები

ნაუფრო 7 თებ. 7 თებერვალს ჰოლანდიის მრავალ ქალაქში სოციალისტურმა პარტიებმა და მუშათა კავშირებმა მოაწყვეს კრებები, რომლებზედაც გამოიტანეს საპროტესტო რეზოლუციები რუსის ოლქის ოკუპაციის წინააღმდეგ.

ოკუპანტებმა კვლავ დაიკავეს ხელშეწყობები

ნაუფრო 7 თებ. კელნის ტრიგონის და მინციის რაიონებში ყველა სადგურები კვლავ დაიკავეს საოკუპაციო ჯარებმა, რის გამოც რუსის გზის მოძრაობა კვლავ შეწყდა.

მოთმინება საფრანგეთის ზარბაზნის გამოშვებას

ნაუფრო 7 თებ. რეისკანკლერი კუნო დაბრუნდა რუსის ოლქიდან ბერლინში. ლანდტაგის სხდომაზე კუნომ განაცხადა, რომ გერმანიის მთავრობის და მთელი გერმანიის მოქალაქეების ხანი ერთანობით, გერმანიის ტერიტორიის და გერმანიის საკუთრებისადმი საფრანგეთის ზარბაზნის გამოშვებასთან დაკავშირებით, მიუხედავად იმისა, რომ გერმანია მზად იყო შეთანხმებისათვის, ვერაფრამდენ ვერ მიგვიყვანა. ვინაიდან საფრანგეთის პოლიტიკის მიზანს არ შეადგენდა საფრანგეთის ეკონომიური და სამეურნეო უშიშროება, მტრები ელოდებოდნენ, რომ გერმანია იტყვის: „მოდი და წაიღე“ მაგრამ გერმანია იმდენად სუსტი არ არის, რომ ამ ენაზე აღაპარაკოს.

ამ ეამად გერმანიის ხალხს პარტიებს სრული გაერთიანებული მთავრობა, გამპრიანობა საერთო მიზნის მიღწევისათვის.

დასასრულს კანკლერმა აღნიშნა, რომ არ არის ისეთი საკითხი, რომელშიც უთანხმოება იყოს მთავრობის წევრებს შორის.

მზად არიან ხელშეკრება ხათები იმუშავონ.

ნაუფრო 7 თებერ. ქემპო-სილენის

სამთავროდო მუშების კავშირის უმრავლესობამ გამოიტანა დადგენილება რათა შემოღებულ იქნეს ზედმეტი საათების სამუშაო რუსის უკანონო ოკუპაციის შედეგების თავიდან აშორების მიზნით.

ჩაღაცას ამზადებენ.

ნაუფრო 7 თებერ. პარიზიდან იტყობინებინ, რომ გზათა მინისტრი ტროკე და გენ. ბეიგანი გაემგზავრნენ ჩრდილოეთ და ამლასავლეთ რაიონის გზების დირექტორებთან ერთად რუსის ოლქში.

გერმანიის მთავრობის საპროტესტო ნოტა.

ნაუფრო 7 თებერ. გერმანიის მთავრობამ გაგზავნა საპროტესტო ნოტა ბრიტანეთში და პარიზში რუსის საფრანგეთის და ბელგიის ჯარების მიერ სისხლის მღვრელი ძალადობის წინააღმდეგ. ამას გარდა პარიზში გაგზავნილია საპროტესტო ნოტა საფრანგეთის ჯარის კაცების მიერ კერძო საკუთრების უფლების დარღვევის, რეინლიანის მოკავშირეების კომისიის მიერ უფლების გადამეტების წინააღმდეგ.

გერმანიის მიერ გადაცემულია პროტესტი ერთა ლიგისათვის სკოლის საკითხში საფრანგეთის მთავრობის კომისიის მიერ უკანონო განკარგულების წინააღმდეგ.

არც ერთი გრაში ნახშირი.

ნაუფრო 7 თებერ. პარიზის „ფიგარო“-ში მოთავსებული წერილში პოლიტიკოსი ვილნი ამტკიცებს, რომ ოკუპაციის დაწყებიდან საფრანგეთში არ შემოვიდოდა არც ერთი გრაში ნახშირი ან კოქსი.

სოციალისტების ყრილობა ბილიში

ნაუფრო 7 თებერ. სოციალისტების ყრილობამ ბილიში დადგინა გამოუშვას მოწოდება ერთა ლიგის, შვედეთში შტატების მთავრობის და საფრანგეთისადმი, რომელშიც გაიცხადებული იქნება, როგორც რუსის ოკუპაცია, ისე ყოველგვარი თავდასხმა საერთოდ.

მთავრობის დაპირება მოხალდეთ-ბიხთვის.

ნაუფრო 7 თებერ. მთავრობამ დაადგინა ვადასდოს 9 მილიარდი მარკა საფრანგეთის შემოსევისაგან დაზარალებულ მოსახლეობისათვის დახმარების გასაწყვედ.

სამუშაო ხელფასის გადიდება.

ნაუფრო 7 თებერ. ესენში მალარობის პატრონები და მუშები შეთანხ-

მდენ სამუშაო ხელფასის 50 პროცენტით გადიდების შესახებ.

ივანეზენ ახალ იძულებით შოშებს.

ლონდონი, 7 თებერ. „დეილი მელი“-ს სპეციალური კორესპონდენტის ცნობით, რუსის ოლქის ბლოკადა რკინის და ფოლადის მხრივ დაიწყება იმის შემდეგ, როდესაც გაფიცულ რკინის გზებზე გააძევენ ოლქის საზღვრებიდან. „დეილი მელი“-ს პარიზის კორესპონდენტი ცნობით, დიუსელდორფში მიღებულ მნიშვნელოვან დადგენილების შედეგად საფრანგეთის საოკუპაციო ხელისუფლებამ გადაწყვიტა მიიღოს ახალი იძულებითი ზომები, იმ შემთხვევაში თუ გერმანელები კვლავ დაადგებიან

წინააღმდეგობის გზას. ამ ზომებს შორის პირველია—ნახშირის, რკინის და ფოლადის ბლოკადა, მეორე—რუსის და რეინლიანის რკინის გზების რეორგანიზაცია საფრანგეთის და ბელგიის აღმინსტრაციის მიერ. გერმანიის რკინის გზებზე, რომელიც ხელს უშლიან ნორმალურ მუშაობას გაძევებულ იქნებიან რუსის ოლქიდან გერმანიის დაუკავებელ ადგილებში. რუსიდან მიღებული ცნობით კუნოს ჩასვლამ ესენში, ბუნებში და დორტმუნდში ის ვაგონა მოახდინა, რომ რკინის გზების პროპაგანდამ და პოზიციამ უფრო მწვავე ხასიათი მიიღო.

ლოზანას კონფერენცია

ნაუფრო 7 თებერ. საფრანგეთის მთავრობამ შეატყობინა თავის ელჩს ლონდონში აცნობის ბრიტანეთის მთავრობას, რომ საფრანგეთი საზღვარგარეთის დროებით შეწყვეტილად სთვლის.

დიდი ბრიტანეთი თანახმაა მოლაპარაკების გაგრძელებაზე.

პარიზი, 7 თებერ. დიდმა ბრიტანეთმა აცნობა საფრანგეთს, რომ ის მზად არის სერიოზულად და კეთილსინდისიერად განიხილოს წინადადებები, რომელნიც იმეტი-ფაშამ წარუდგინა პუანკარეს, და შეუერთდეს საერთო გადაწყვეტილებას. ბრიტანეთის მთავრობამ წინადადება მისცა იმეტი-ფაშას წარმოადგინოს თავისი საბოლოო პირობები.

თავის-თავს თითონვე ამწყვდები.

ლონდონი, 7 თებერ. ბრიტანეთის კაბინეტის სხდომაზე ლორდ ბერკინმა თავის კოლეგებს განუცხადა, რომ მისი აზრით ლოზანას კონფერენცია დამთავრდა შეთანხმებით და არა ჩაშლით და ის დაბრუნდა უკან არა დამარცხებული, არამედ გამარჯვებული. კერძონი ფიქრობს, რომ ის წავიდა მაქსიმუმ დათმობაზე და წარადგინა პირობები მისაღები ოსმალეთისათვის და არა სამარცხეონი მოკავშირეებისათვის.

რომი, 7 თებერ. გამნიგრონიდან იტყობინებინ, რომ საფრანგეთის წევრი იცავენ დიდ მოთმინებას ლოზანას კონფერენციის დაცემის გამო და ელოდებიან ამერიკის მეთვალყურის მოხსენებას.

შეცვლილია

მოლაპარაკება კომერციულ ხელშეკრულების შესახებ.

ნაუფრო 7 თებ. შეცვრიული შტატები კვლავ განაგრძობენ მოლაპარაკებას ოსმალეთთან კომერციული ხელშეკრულების შესახებ.

შვეიცარიის

ბორდო 7 თებ. შვეიცარიის ეროვნულმა საბჭომ მოისმინა რა მოტასის კოხსენება, მიიღო პროექტი, რომლის ძალით ფედერალურ საბჭოს უფლება ეძლევა მიიღოს მონაწილეობა ავსტრიის აღდგენის საქმეში.

პოლიტიკური ინტერესები

საქართველოს სამხატვრო აკადემიაში. მემორანდუმი გადამოწმებულია.

პოლიტიკური ინტერესები

საქართველოს სამხატვრო აკადემიაში. მემორანდუმი გადამოწმებულია.

გაში შენობის დათმობის შესახებ სადაც გაიმართება ბიუროს კრებები.

ახალი ავბივი

— საქათ. ხაისტორია და საერთო. საზოგ—ში შამათს, თებერვლის ათს, სილამის 7 ნახ. საათზე, უნივერსიტეტის შენობაში (მე-15 აუდიტ.) მოხდება საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების წევრთა ჩვეულებრივი საზოგადო კრება, რომელზედაც პროფ. ივ. ჯავახიშვილი წითხანს მოხსენებებს: 1) „ქართული ანბანი“ 2) „საქართველოს ისტორიული ხანაში და მისი წარმოშობის საკითხი“ და 2) „ახლად აღმოჩენილი მე-6 საუკუნის ხელნაწერები და მათი მნიშვნელობა ქართულ მეცნიერებისათვის“. კრებაზე დასწრება გარეშტაყ შეუძლიან.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

— ქართველ ექიმთა საზოგადოება. ში. ხუთშამათს 8 თებერვალს, სილამის 7 ნახ. საათზე რუსულსა და მთავარსადავამყოფოში მოხდება კრება ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებისა. წაკითხულ იქნება მოხსენებანი 1. პროფ. ალ. ნათიშვილის კოლიჯის გამგებრის მექანიზმი. 2. ასისტ. ვ. კაბაშვილის—ქვედა კიდურების ვენური კოლატერალური გზები.

განათლების საქმე საქართველოში

(განათლების სახკომის აშხ. დ. კანდელაკის მოხსენებიდან (გაგრძელება*))

მიწად-მოქმედების სახალხო კომისიისათვის შეთანხმებით, სასოფლო სამეურნეო სასწავლებლების სამეურნეო სააღმნიხსტრაციო მმართველობა გადაეცა მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისიას, რომელიც იხდის საკითხი თანხას აღნიშნული სასწავლებლების შესახად. განათლების სახალხო კომისიარატის ხელთ დარჩა კონტროლი სასწავლებლისა, აღმზრდელობითი მხარე, დანიშნა და დათხოვნა პედაგოგიური პერსონალისა მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისიარატთან შეთანხმებით და პედაგოგიური პერსონალის შრომის ჯილდოს ვასტუმრება.

პროფესიონალური განათლების მთავარი სამმართველო, უწყვედა რა ანგარიშს, ერთის მხრით. იმ დიდ მნიშვნელობას, რომელიც აქვს უმაღლესი სკოლის დაპყრობას და, მეორე მხრით, პროფესორის კონსერვატიზმს და წითელი პროფესორების საქმიო რიცხვის უყოლობის გამო შეუძლებლობის ამ პროფესორის დაუყოვნებელ შეცვლისა, განსაკუთრებული სიზრუნველით მიუღდა უმაღლესი სკოლის რეფორმის საკითხს მუშაობა სხვა და სხვა გზით სწარმოებდა. ასეთი გზები იყო:

1) რეფორმა პროგრამებისა (მათი დაახლოება პრაქტიკული ცხოვრების მოახლოვლებასთან. სპეციალიზაცია ცალკე ფაკულტეტებისა და გადასვლა სამსწლიან კურსზე (გარდა საერთო ფაკულტეტისა, სადაც დატოვებული იქნა სწავლების 4 წლის კურსი და ერთი წელიწადი კლინიკებში მუშაობა).

2) შეეყვნა სტუდენტთა წარმომადგენლებსა, უმაღლესი სკოლის აღმნიხსტრაციული ორგანოებში.

3) უმაღლეს სკოლასთან მუშათა ფაკულტეტის შექმნით, განაწილება როგორც პროფესორისა, ისე სტუდენტობისა ორ ჯგუფად: ა) რეფორმის შობ

ბრედ და ბ) რეფორმის მოწინააღმდეგედ.

4) სტუდენტობის გაწმენდა სპეკულიანტებისა, უსაქმურებისა და საბჭოთა ხელისუფლების აქტიურ მოწინააღმდეგეთაგან.

მიუხედავად პროფესორთა ნაწილისა, მაგრამ მედგარი ბრძოლისა და ავტოციის, 1922 წლის დამლევისათვის შეიქმნა ისეთი მდგომარეობა, როდესაც შესაძლებელი გახდა ძირითადი რეფორმის დაწყება და მუშათა და გლეხთა ხელისუფლებასთან ურთიერთობის საქმეში სკოლის „ავტონომიის“ გაუქმება.

საზოგადოებრივ მეცნიერებათა ფაკულტეტი. რადგან მიღებულ იქნა მისი ეკონომიური ფაკულტეტების რეორგანიზაციისა რუსეთში სადაც მუშაობა ამ მხრივ 5 წელიწადი სწარმოებდა, შესაძლებელი გახდა ეკონომიური ფაკულტეტების გადარქმენა საზოგადოებრივ მეცნიერებათა ფაკულტეტებად. ამავე დროსთვის გამოირკვა, უპარტიო პროფესორთა წრიდან ვის შეიძლება მიენდოს სოციალურ ეკონომიურ მეცნიერებათა სწავლება კომისიარატის კონტროლით, გამოირკვა აგრეთვე რიცხვი იმ ამხანაგ კომუნისტებისა, რომელთაც შეუძლიან იკისრონ უფრო პასუხსაგებ კურსების კითხვა.

ცალკე მუშაობებიდან უმაღლეს სკოლაში აღენიშნება შემდეგს:

1) სახელმწიფო უნივერსიტეტთან მიწვევა ახალი ფაკულტეტები პოლიტექნიკური და სოციალ-ეკონომიური;

2) განსაკუთრებული კომისიის მიერ გადათვალვრივად იქნა დებულება რეპუბლიკაში არსებულ საფერწლო სკოლებსა. კომისიამ მიზან-შეაფერხად შეარჩნა არსებობა ამ სკოლებისა და დაადგინა, 1923 წლის პირველი იანვრიდან დაიხსრონ ეს სკოლები, ხოლო მოწვევებს მიეცეთ შეძლება სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამკურნალო ფაკულტეტზე შესვლისა, რისთვისაც ამავე

კომისიამ შეიმუშავა განსაკუთრებული პროგრამები (ეს პროგრამები თავის დროზე დაეგზავნა უნივერსიტეტს, ჯანმრთელობის სახალხო კომისიარატს და თვით საფერწლო სკოლებს).

3) იმავე სახელმწიფო უნივერსიტეტთან დაარსდა მუშათა ფაკულტეტი, მის ორგანიზაციაზე კომისიარატმა მთავრობისაგან გამოითხოვა კარგადი თანხა, რამაც შეძლება მოეცა თვალსაჩინოდ მოგვეყუო მუშათა ფაკულტეტს იტენსიური მუშაობის საწარმოებლად.

4) ხაზითიდან გამოითხოველ იქნა თანხები: ა) საზღვარ-გარეთ

ოდნა იქვე არ გვეხატება სასწავლებლის მმართველობის მიმართ, რომ მათ ემოქმედნათ კანონისაგან დამოუკიდებლად; ეუბნებიან მუშას:—თქვენ შეიღწევეთ და დაუფრთხილეთ მხოლოდ იმისთვის, რომ თქვენ უმუშევარი ხართ, მორჩა და გათავდა. ამის შემდეგ ჩვენ ვფიქრობთ, ალბათ აქვს განათლების კომისარიატის ისეთი დებულება, რომელიც ართმევს სწავლის საშუალებას უმუშევარ მუშებისთვის. სხვათაგან რისაზე თქვა ყოველად უმუშევარი, ვინაიდან მ. მ.—ლს განათლების კომისარიატში გამოუცხადეს, რომ ჩვენ ნება არ გვაქვს თქვენი შვილი უფასოდ დაუშვათ, რადგანაც თქვენ უმუშევარი ხართ. ამის შემდეგ განუშვათ. კომისარიატიდან ტელეფონით შეატყობინეს მე-7-ე ტენიკუმში, რომ მ. მ.—ლის ბავშვი თქვენის შეხედულებით შევიძლიანთ დაუშვათ.

ბავშვი დაუშვეს, მხოლოდ იმ პირობით რომ გასული წლის სექტანტი ეპატივება როგორც „ლარის“ (და არა როგორც უმუშევარს) და 1923 წლის ფასი კი იანვარში უტყველად უნდა შეიტანოს. ასეთი განცხადების შემდეგ იტყობისხებიან, რომ თუ მ. მ.—ლმა არ შეიტანა ფული, წინააღმდეგ შემთხვევაში მისი ბავშვი კვლავ გაეუფლებოდა იქნება. საინტერესოა ამ გაუგებრობას ფარდა ახლებოდეს, ვინაიდან ჩვენთვის პირდაპირ გაუგებრობა სასწავლებლის და კომისარიატის თქმა, რომ—ჩვენ ნება არ გვაქვს უმუშევარ მუშის ბავშვი უფასოდ დაუშვათ სასწავლებელში და ეს მაშინ, როდესაც შეტანილია პროფკავშირის სწავლას სასწავლებელს, რომ დეკრეტით იხელმძღვანელებო. პროფკავშირმა ტყუილი დეკრეტი რომ არ გამოაცხადა? ვეჭვობთ, მაგრამ საინტერესოა ნი ვიცოდეთ თუ გასული წლის 10 ნოემბრის თარიღით გამოცემული განათლ. კომისარიატის დეკრეტი №438 რას ამბობს კერძოდ უმუშევარ მუშათა ბავშვებზე?

ზემო ნათქვამ ფაქტიდან აშკარაა, რომ უმუშევარ მუშების მდგომარეობა სავეტებით არ არის უზრუნველყოფილი და ასეთი უნუგებრობა დამაღონებელი ხდება თვით იმ მუშებისათვისაც, რომლებიც დღეს დაზღვევან და განაღდად და უმუშევარ და მართლაც, რა გარანტია აქვს დღეს დაზღვევან მდგომ მუშას, რომ მას ხვალე არ დაითხოვენ ალაგიდან და იგიც სხვა მუშების ბედის მოზარე არ გახდება?

ჩვენ მუშებმა, მაგალითად ძალიან კარგად ვიცით, რომ ჩვენა გვაქვს დამზღვევე კასა, რომელიც მუშებს ავადმყოფობისა და ინვალიდობის დროს უზრუნველსა ჰყავს, მაგრამ უმუშევართა საკითხი ასე არ არის მოვალეობული. დღეს მუშა თუ უმუშაობს, ასე თუ ისე ნაშრომით იოლად მიდის, მას ყოველგვარი პრივილეგიები და უპირატესობა შეეძლება, მაგრამ თუ ის ხვალე უმუშევარი შექმნა და გაჭირვებაში ჩავარდა, მას პრივილეგიები უნახვევდება და ჩვენ ვამბობთ, რომ ასეთი კანონის დაწესება ნიშნავს ცეცხლზე ნათის დასხმას და ყოველ შემთხვევაში საბჭოთა სახელმწიფოში ეს დაუშვებელია. დღევანდელ ბაზრის პირობებში უმუშევართა მატერიალური მდგომარეობა არ არის საბჭოთაო საქმე, იგი უფროსად სერიოზული საკითხია და ჩვენ დარწმუნებული ვართ, საქართველოს პროფკავშირისათა საბჭოთა ხალხი მომავალში მოვალეობას არ საქმეს.

მუშა დ. მელი.

მიწა-ტყის კავშირი. მიწა-ტყის კავშირმა მოსკოვის სასოფლო-სამეურნეო გამოყენებაში გავზავნა ბათონიდან ჩინეთიანო ტრადიციული მეთოდები. ახლო მომავალში ტულისიდანაც ვაიგზავნება სასოფლო-სამეურნეო საგნები: მაგალითად ბოტანიკურ ბაღიდან და რესპუბლიკაში არსებულ სახელმწიფო მამულების სასოფლო-სამეურნეო მასალები.

ჩინ დამუშავების კავშირი. ჩინ დამუშავების კავშირის საბჭოთა დამატებით კოლექტიურ ხელშეკრულების პირობებში მუშა-მოსამსახურეთათვის. ამას გარდა კავშირმა დააარსა სატყეო კომიტეტი, რომელსაც მიენდო ტყის საქმის წარმოება, რომელიც კავშირის მისცემს საქართველოს მასალას.

თავნი; ახლა იმაზე მეტად, ვამბობ ამისთვის, რომ თუ მართლა არსებობს იგი რატომ ხმას არ იღებს, როდესაც ყველა თავში უბრალებს?

არა მარტო რუსეთში, ღმერთი ყველგან ასაფეთქებელია, რუსეთში იქნება იგი, თუ საფრანგეთში. ღმერთები არ უნდა არსებობდნენ, უნდა არსებობდნენ მხოლოდ ადამიანები თანასწორი უკლებლით და მდგომარეობით. ვამბობ კარგა მეთქი ღმერთის აფეთქება იმ შემთხვევაში, თუ, რა საკითხებია, ახალი ღმერთი არ დააღდა ტახტზედ. ამისათვის საჭიროა აფეთქება ყველა ღმერთების, რომლებიც აქამდე იყვნენ, რომელნიც არიან და, რომელნიც შესაძლებელია უკვე მოვლინებანი კიდევ კაცობრიობა ახალის სახით.

რა მნიშვნელობა ჰქონდა ქრისტეს მოვლინებას კაცობრიობისათვის? არავითარი, გარდა იმისა, რომ იგი ადამიანი იყო და ღმერთი უწოდეს მისის სახელით ხალხის გასაძარცვად, ქვეყნების დასაპყრობად.

იესო იყო „პროლეტარი“ და მთელი მისი მოძღვრება მოწოდებაა პროლეტარიატისადმი, ტვირთ-მძიმეთა და მამუ-

აქ იყო ისევე ის ძველი და დახვედრებული იმპერიალიზმი, რომელიც ქვეყნების დასაბამიდან მოჰქონდა ადამიანს და ქრისტეს იმპერიალისტების ხელში გარდაიქცა ერთი ერისაგან მეორის დაპყრობის საშუალებად.

ეს პირველი წერილი მოკლედ იყო და შემდეგ განავრცობ უფრო ვრცელად.

იუსტიციის უწყების გაუგებრობა

ამ დღეებში სრულიად საქართველოს ბეჭდვითი საქმის მუშაკთა პირველმა კრილომამ (იხ. „კომუნისტი“ № 11) გამოაშკარავა, რომ ხშირად ადმინისტრაციის დევიზი მუშა-მოსამსახურეებს—დაწესებულების ანა თუ იმ ნაკლის ვახეთში გამოქვეყნებისათვის და არ ზოგავს არავითარ საშუალებას მათ თვითად მოსამართლად—გასაძღვებლად. ამისათვის ყოველი მოქალაქე უსრულიად სახ. კომისარიატს დაიკვას დევიზები ადმინისტრაციის თვითნებობისაგან.

ცხადია, ყოველამ არ იცის, რომ ჩვენი იურიდიული ცხოვრების აპარატი დიდი ხანია მოუწყობელია, რომ აქ ადმინისტრაცია თვითონ სდევნის ვახეთის მუშაკებს და გაცილებით უფრო მეტი მოქნილებით და სისასტრკით, ვიდრე სხვა რომელიმე უწყების ადმინისტრაცია.

ფაქტები: როგორც ვიცით, იუსტიციის უწყების ხანგრძლივმა უკომისრობამ მის ფაქტიურ ხელმძღვანელებად გახადა ისეთი ადმინისტრაციის და ადვოკატის წარმომადგენლები, (აქ საუბრეობოდ ადვოკატი და ადმინისტრაცია დიდი ხანია დამძიმებული არიან და ხელს უწყობენ ერთმანეთს), რომლებსაც სრულებითაც არ აღმოაჩნდათ დროს შესაფერო უნარი შემოქმედებისა და არც სხვა საჭირო თვისებანი...

აფორიაქებულმა ამის გამო იურიდიულმა ცხოვრებამ—მისმა აშკარა ბიუროკრატულმა მმართველებმა ააბობობრა მთელი პრესა მიუხედავად მმართველებისა (იხ. ჯაფარიძის, ვირაპის, კინცაძის, რუბინის, კვიციანიას და სხვა წერილები) და ფეხზე დააყენა რესპუბლიკის სახ. მოსამართლეები (იხ. ტუგუბი-14 სახ. მოსამართლის კოლექტიური განცხადება 26 აგვისტოს თარიღით იუსტ. კომისარიატში), მაგრამ არც პრესის ყოყმანი—არც მოსამართლეების დამადა არ გამოიხიბო გამოძახილი და მდგომარეობა კიდევ უფრო გაუარესდა, რაც დაადასტურა უკანასკნელმა რევიზიამაც...

ასეთმა უნუგებრობამ მიიძღულა მე, თანახმად რ. კ. პ. 8 ყრილობის რეზოლუციისა, ჯერ მოკლე შენიშვნებით და მერმე ვრცელი სტატიით „სასამართლო განსაცდელში“ გამოვიშვარავებინა სუსტად მხარეები ჩვენი იურიდიული ცხოვრებისა, მაგრამ ჩემ წინ ამბართა ძლიერი კავშირი ადვოკატადმინისტრაციის წარმომადგენლებისა, რომლებმაც მიინდომეს ჩემი გაძევება და იწყეს ამისათვის საჭირო საბაბების შექმნა და აი შარშან ზაფხულიდან მოუწყინრად ვიგერიებ იურიშებს და ვიტანენთ გამოუთქმელ დამცირებას.

გაჯავრებულმა ადმინისტრაციამ—სახ. მოს. საბჭოს პრეზიდიუმის სახით—გარდალაზა ფარგლები ხელისუფლებისა და წარსულ 26 აგვისტოს ფიცხელი მოწოდებით მოთხოვნა (სამი დღის ვადაში) ახსნა-განმარტება ნაჩვენებ სტატიის გამო... მე ვთხოვე ი. ს. კომისრის მოად. ამხ. ბროდსკის, დავეფარე ამ ბიუროკრატულ თვითნებობისაგან, მაგრამ ის

რათადმი ფარისევლთა წინააღმდეგამის გამგონე პროლეტარიატმა (ქრისტეს თანამედროვემ) ააფეთქა ძველი ღმერთი და მის ალაგას დააღდა მდიდართ მოდგმა ფარისევლნი, ორგულნი და მწიგნობარნი, რომელთა წინააღმდეგაც იყო მიმართული ქრისტეს მოძღვრება; მან (მაშინდელმა ბურჟუაზიამ) ისე ღრმად იწამა ქრისტიანობა, რომ თავის თავს არ დაკმაყოფილდა და მიინდობა სხვის გაქრისტიანებას: აისხა ფარხმა-და და მოედო უცხო ქვეყნებს, სადაც თუ პირველად სწორედ ვერ დაიწერდა ადამიანი—დასწავდნენ.

რა იქნა ქრისტე? მისი მოძღვრება? აქ ალარც ქრისტე იყო და ალარც მისი მოძღვრება.

აქ იყო ისევე ის ძველი და დახვედრებული იმპერიალიზმი, რომელიც ქვეყნების დასაბამიდან მოჰქონდა ადამიანს და ქრისტეს იმპერიალისტების ხელში გარდაიქცა ერთი ერისაგან მეორის დაპყრობის საშუალებად.

ეს პირველი წერილი მოკლედ იყო და შემდეგ განავრცობ უფრო ვრცელად.

ამ დღეებში სრულიად საქართველოს ბეჭდვითი საქმის მუშაკთა პირველმა კრილომამ (იხ. „კომუნისტი“ № 11) გამოაშკარავა, რომ ხშირად ადმინისტრაციის დევიზი მუშა-მოსამსახურეებს—დაწესებულების ანა თუ იმ ნაკლის ვახეთში გამოქვეყნებისათვის და არ ზოგავს არავითარ საშუალებას მათ თვითად მოსამართლად—გასაძღვებლად. ამისათვის ყოველი მოქალაქე უსრულიად სახ. კომისარიატს დაიკვას დევიზები ადმინისტრაციის თვითნებობისაგან.

ცხადია, ყოველამ არ იცის, რომ ჩვენი იურიდიული ცხოვრების აპარატი დიდი ხანია მოუწყობელია, რომ აქ ადმინისტრაცია თვითონ სდევნის ვახეთის მუშაკებს და გაცილებით უფრო მეტი მოქნილებით და სისასტრკით, ვიდრე სხვა რომელიმე უწყების ადმინისტრაცია.

ამ „სკანდალის“ შემდეგ (ადმინისტრაციის უხერხულ მდგომარეობიდან გამოსავანად) გამოდიან ადვოკატების წარმომადგენლები ბაშინჯაიანიცი და ტუტუჯიანიცი, რომლებიც ცდილობენ ჩემ გაძევებას პროფკავშირიდან და ამისთვის მუშაობენ კილს, ვითომ მე ერთი წლის უკან დამეგრდვის პროფ. დისკიპლინა—არ ამეგრდვისინოს კავშირის, თუ მის წარმომადგენლის, ამხ. კოლოფსკის კანონიერი მოთხოვნისა, მაგრამ, როგორც იცით ამ უკანასკნელებმა არაფერს ასეთს ჯერ ადგილი არ ჰქონდა.

ახლა, როდესაც ყოველმა ცდამ უნაყოფოდ ჩაიარა უსასუსხმებლობით განვიგებულ მოწინააღმდეგეებს სხვის საშუალებით (რადგან თვითონ დაკარგეს ნდობა) გაუგზავნათ პროფკავშირისთვის და მთავრობისთვის (ამხ. ბროდსკის) შეუტანია კომ. საბჭოში წინასწარ გამოუძიებლად) ავტორების მიერ ხელმოწერილი „დონესენი“, რომელიც საგვანდობლო-გინებით და გარყვნილი აზრებით, რაც ჩვეულებრივია ასეთ ქურდულად შექმნილ წერილებში. წერელი მსახავს მე ყოველდღე უფარგის და გარყვნილადამინად და თხოვრებს ჩემ გაძევებას, რადგანაც სხვა გზით ეს არ მოხერხდება.

ეს სრული ზნეობრივი გაკოტრებაა მოწინააღმდეგეების... ეს ცუდათ ახალათების ჩვენ უწყებას და ჩირქს სცემებს მას. ეს საბარცხვირ შედეგია ადვოკატადმინისტრაციის უადგილო დამძიმებებისა, რასაც, სამწუხაროდ, დიდხანია ვხედავთ ჩვენ უწყებაში და რაც მაგნებელია ჯერ მთავრობისთვის და მერმედ პროფკავშირისაც.

მე მთელი მშრომელი საზოგადოების წინაშე ვაძღვე წინადადებას ამ „დონესენის“ მიმართულ ავტორებს თავის ხელით აიხადონ ნიღაბი, გამოვიდნენ სინათლეზედ საბუთებითურთ და დაამტკიცონ, თუ როდის, სად ან რა გარყვნილება ჩამიდენია მე...

მოვავრებ მათ, რომ საბჭოთა „სოცდოლი“ არ არის ბოროტ-მოძქმედთა თავშესაფარი...

დასასრულს—ვთხოვ სრულიად საქმევედ. საქმის მუშაკთა ცენტრალურ ორგანოს იშუაბადგომლოს საქ. კ. ა. კ. წინაშე, სადაც წარმოებებს ჩემი საქმე, რომ საქმის გამოუთქმელად არ ვიქნა დათხოვნილი სამსახურიდან (15 მუხ. სახ. სახ. დებულებისა).

ეს სრული ზნეობრივი გაკოტრებაა მოწინააღმდეგეების... ეს ცუდათ ახალათების ჩვენ უწყებას და ჩირქს სცემებს მას. ეს საბარცხვირ შედეგია ადვოკატადმინისტრაციის უადგილო დამძიმებებისა, რასაც, სამწუხაროდ, დიდხანია ვხედავთ ჩვენ უწყებაში და რაც მაგნებელია ჯერ მთავრობისთვის და მერმედ პროფკავშირისაც.

მე მთელი მშრომელი საზოგადოების წინაშე ვაძღვე წინადადებას ამ „დონესენის“ მიმართულ ავტორებს თავის ხელით აიხადონ ნიღაბი, გამოვიდნენ სინათლეზედ საბუთებითურთ და დაამტკიცონ, თუ როდის, სად ან რა გარყვნილება ჩამიდენია მე...

მოვავრებ მათ, რომ საბჭოთა „სოცდოლი“ არ არის ბოროტ-მოძქმედთა თავშესაფარი...

დასასრულს—ვთხოვ სრულიად საქმევედ. საქმის მუშაკთა ცენტრალურ ორგანოს იშუაბადგომლოს საქ. კ. ა. კ. წინაშე, სადაც წარმოებებს ჩემი საქმე, რომ საქმის გამოუთქმელად არ ვიქნა დათხოვნილი სამსახურიდან (15 მუხ. სახ. სახ. დებულებისა).

ეს სრული ზნეობრივი გაკოტრებაა მოწინააღმდეგეების... ეს ცუდათ ახალათების ჩვენ უწყებას და ჩირქს სცემებს მას. ეს საბარცხვირ შედეგია ადვოკატადმინისტრაციის უადგილო დამძიმებებისა, რასაც, სამწუხაროდ, დიდხანია ვხედავთ ჩვენ უწყებაში და რაც მაგნებელია ჯერ მთავრობისთვის და მერმედ პროფკავშირისაც.

მე მთელი მშრომელი საზოგადოების წინაშე ვაძღვე წინადადებას ამ „დონესენის“ მიმართულ ავტორებს თავის ხელით აიხადონ ნიღაბი, გამოვიდნენ სინათლეზედ საბუთებითურთ და დაამტკიცონ, თუ როდის, სად ან რა გარყვნილება ჩამიდენია მე...

მოვავრებ მათ, რომ საბჭოთა „სოცდოლი“ არ არის ბოროტ-მოძქმედთა თავშესაფარი...

დასასრულს—ვთხოვ სრულიად საქმევედ. საქმის მუშაკთა ცენტრალურ ორგანოს იშუაბადგომლოს საქ. კ. ა. კ. წინაშე, სადაც წარმოებებს ჩემი საქმე, რომ საქმის გამოუთქმელად არ ვიქნა დათხოვნილი სამსახურიდან (15 მუხ. სახ. სახ. დებულებისა).

ეს სრული ზნეობრივი გაკოტრებაა მოწინააღმდეგეების... ეს ცუდათ ახალათების ჩვენ უწყებას და ჩირქს სცემებს მას. ეს საბარცხვირ შედეგია ადვოკატადმინისტრაციის უადგილო დამძიმებებისა, რასაც, სამწუხაროდ, დიდხანია ვხედავთ ჩვენ უწყებაში და რაც მაგნებელია ჯერ მთავრობისთვის და მერმედ პროფკავშირისაც.

მე მთელი მშრომელი საზოგადოების წინაშე ვაძღვე წინადადებას ამ „დონესენის“ მიმართულ ავტორებს თავის ხელით აიხადონ ნიღაბი, გამოვიდნენ სინათლეზედ საბუთებითურთ და დაამტკიცონ, თუ როდის, სად ან რა გარყვნილება ჩამიდენია მე...

მოვავრებ მათ, რომ საბჭოთა „სოცდოლი“ არ არის ბოროტ-მოძქმედთა თავშესაფარი...

დასასრულს—ვთხოვ სრულიად საქმევედ. საქმის მუშაკთა ცენტრალურ ორგანოს იშუაბადგომლოს საქ. კ. ა. კ. წინაშე, სადაც წარმოებებს ჩემი საქმე, რომ საქმის გამოუთქმელად არ ვიქნა დათხოვნილი სამსახურიდან (15 მუხ. სახ. სახ. დებულებისა).

ეს სრული ზნეობრივი გაკოტრებაა მოწინააღმდეგეების... ეს ცუდათ ახალათების ჩვენ უწყებას და ჩირქს სცემებს მას. ეს საბარცხვირ შედეგია ადვოკატადმინისტრაციის უადგილო დამძიმებებისა, რასაც, სამწუხაროდ, დიდხანია ვხედავთ ჩვენ უწყებაში და რაც მაგნებელია ჯერ მთავრობისთვის და მერმედ პროფკავშირისაც.

მე მთელი მშრომელი საზოგადოების წინაშე ვაძღვე წინადადებას ამ „დონესენის“ მიმართულ ავტორებს თავის ხელით აიხადონ ნიღაბი, გამოვიდნენ სინათლეზედ საბუთებითურთ და დაამტკიცონ, თუ როდის, სად ან რა გარყვნილება ჩამიდენია მე...

მოვავრებ მათ, რომ საბჭოთა „სოცდოლი“ არ არის ბოროტ-მოძქმედთა თავშესაფარი...

დასასრულს—ვთხოვ სრულიად საქმევედ. საქმის მუშაკთა ცენტრალურ ორგანოს იშუაბადგომლოს საქ. კ. ა. კ. წინაშე, სადაც წარმოებებს ჩემი საქმე, რომ საქმის გამოუთქმელად არ ვიქნა დათხოვნილი სამსახურიდან (15 მუხ. სახ. სახ. დებულებისა).

გავრცელებულია აქტიური და „სოცხალი“ კულანა რუსეთში

ის ძლიერი ორგანიზაცია, რომელიც კრავს საუკუნეთა განმავლობაში, ქრისტეს დაბადების შემდეგ, თან და თან, მსოფლიოდაა, იპყრობდა მთელ ქვეყნებში და მარჯვენა მხარეში უღვაწეოდალურ, ბიუროკრატულ და ბურ-

ტუაზიულ სახელმწიფოებს, ორგანიზაცია, რომელის მართვა-გამგეობა საინფლო პირებს ქონდა ჩაბარებული, რომელსაც სასტიკი დისციპლინა ახასიათებდა, ორგანიზაცია, რომელიც უზღვევ ადგილმამულების, აუწურულ სიმდიდრის მეპატონე იყო, რომელიც მის შემდეგ, რაც თავისი მრეწამლი და შინაარსი მმართველ კლასების დიდიზოგადის შეფუარდა მუდმივი და შეურყეველი მეპატონე შეიქნა უფიც, შეუგნებელ მონებისა, დღეს კრიზისის განიცდის, დღეს იგი დაშლის, განადგურების პერიოდშია, დღეს იქსაცხება, ირღვევა, რომ ხვალ სრულიად დაეცეს და მიწის ზურგიდან აღიფხვრას.

პირველყოფილი ეკლესია, ეკლესია ქრისტეს მცნებაზე აღმოცენებული თუ პირველ საუკუნეებში ქრისტეს დაბადების შემდეგ განსაკუთრებულ, დამოუკიდებელ ძალას რევოლუციონარს (მაშინდელი თვალსაზრისით), ძალას ღარიბ-ღატაკთაგან, მონებისაგან და დაჩაგრულ წევრებისაგან შედგარს, თუ ამ წრეში შესვლა მოითხოვდა სრულიად გაპროლეტარების მშობა—ერთობის და სიყვარულს ურთიერთ შორის გასამეფებლათ, მე 4 საუკუნის შემდეგ, სწორედ იმ დროის შემდეგ, როდესაც ქრისტიანობა ცნობილი იქნა სახელმწიფოს მიერ, როდესაც სახელმწიფომ ე. ო. მმართველთა კლასის ორგანიზაციამ, იმავე სიტყვების აღიარება დაიწყო, რაც მის იდეოლოგიას ეწინააღმდეგებოდა, რაც მის მიმართ იყო მიმართული, ეკლესია მონა შეიქმნა სახელმწიფო ორგანიზაციის, შემდეგ კი დროთა ვითარებამ ის სახელმწიფოს მარჯვენა ხელად გახადა. თავის მოღალატურ მოქმედების განსამართლებლათ ეკლესიამ აღმოაჩინა დაბადება—სახარებებში გასამართლებელი საბუთები, მან უკვე სხვაგვარ ჰანგებით შექმნა მღერა, სხვაგვარათ შექმნა სჯაბაასი.

მან თვითონვე უარყო ჩი, რასაც გუშინ თაყვანსა სცემდა, ის მოყვარე შეიქნა იმისი, ვისაც გუშინ ებრძოდა. ვადიოდა დრო, სახელმწიფოს მართვა-გამგეობის სახე იცვლებოდა, ამგვარადვე იღებდა ფერს ეკლესიაც და რაც უმფრო ძლიერდებოდა სახელმწიფო, მით უმფრო მავრდებოდა, მდიდრდებოდა და მედიდურდებოდა ეკლესია. მაგრამ ფერის ცვლას მოყვებოდა ხოლმე ეკლესიის დაყოფა, რჩებოდა ნაწილი მიმდევარი ძველი წესებისა, ხოლო მეორე ნაწილი ახალი აზრებით, ახალი მიმართულებებით, ახალ მდგომარეობაზე შეფარდებული ილქურებოდა და კვლავ მხარს უჭერდა ნაბიჯ წინ წადებულს სახელმწიფოს.

ეგეთ ფერცვლიანობას ადგილი ჰქონდა ურისხვეჯერ და იი ეხლაც სახელმწიფოს მართვა-გამგეობის ახალმა სახემ, ახალმა წინსვლამ, ეკლესიასაც თავისი ელენური დადა.

დღეს მართმადიდებელი ეკლესია რუსეთში ორ ბანაკათ გაიყო: პირველი—ეს ისევე ძველი, გუშინდელი რწმენით, გუშინდელი ნეტარ ცხოვრებით გამსჭვალულ ბანაკს წარმოადგენს; ის ვერ შეგუდება დღევანდელ პირობებს და ცდილობს თავისი ყოფილი მდგომარეობა დაიბრუნოს, თავისი მკარველი ძალა-უშულება ალაღვინოს და თვითონაც მეპატონეობა სრულიად არ დაკარგოს, მეორე კი უკვე შეიქმნა, რომ უკან დაბრუნება ყოველად შეუძლებელია, რომ გაბატონებული კლასი ეგრე ადგილათ აღარ დაუბრუნოს თავის პოზიციებს გუშინდელ მეპატონეთ და აი ისიც იცუვლის ფერს, იმოსება თუ სრულიად წითლად არა, ვარდისფრად მიიწ.

რა ხდებოდა ამ ხუთი წლის განმავლობაში რუსეთში, როგორ დამოკიდებულეობაში იყო საბჭოთა ხელის უფლება ეკლესიისთან, რა მოუვიდა ეკლესიას, რითი დამთავრდა დაყოფა ან რა მოელოს ეკლესიას—აი ის საკითხები, რომელთა მოკლე განხილვის შეუძლებელი ჩვენ ამ წერილებში.

მართლმადიდებელი ეკლესიის მოქმედება რევოლუციის დროს

რევოლუციის ახეთქილამ ტალღამ შეანძრა რა მთელი პოლიტიკური და

ეკონომიური ფუძეები რუსეთისა, საბჭოთაობის თავსწრაფი დაწესებულება ეკლესიის ძირითადი საფუძვლები კითხვებდენიერებზე, რაც—ხსოვნიკის წყობა შეირყა ისე მშლავრად, რომ სამღვდლოებამ არა თუ იგრძნო, არამედ ნათლად დაინახა ის განკითხვის, საშინელ სამჯავროს, ანტიქრისტეს მოსვლის დღე, რომლის შესახებ ოცი საუკუნის განმავლობაში უქადაგებდა თავისი სამწესოებს და თუმც ევითონ არა სჯეროდათ, მაგრამ ამ საშუალებით ჯიბებებს ისქელებდენ და მორჩილებაში იყოლიებდენ მათ. ცხადია, როდესაც საკითხი მათ ყოფნა-არყოფნას შეეხებოდა, სამღვდლოებამ არ შეეძლო გულ-გრილად ყოფილიყო; როდესაც დამარცხებულ სახელმწიფო აპარატთან ილუპებოდა მათი კეთილდღეობაც, არ შეეძლოთ, რომ თავისი მთელი ენერგია არ მოეხმარებიათ ძველის აღდგენისათვის და ახლის დანგრევისათვის. და აი რევოლუციის შემდეგ აიძრა სამღვდლოება: პოლიტიკური დემონსტრაციები, კონტრ-რევოლუციონური ქადაგებანი, მუშათა და გლეხთა ძალა-უფლებების ანათმას გადაცემა (პატრიარქ ტიხონის მიერ), ხალხის აღლევება-აჯანყებანი—აი ის იარაღი, რომლითაც უმასპინძლდებოდა რუსეთის სამღვდლოება მუშათა და გლეხთა ძალა-უფლებას. ამავე დროს ქება-დიდება, პარაკლისები, დიდებული შეხვედრა დააკოცვა და კურთხევა ბურჟუაზიის წარმომადგენლებისა, მეფის მიწისტრებისა, გუბერნატორების, ჟანდარმების და პოლიციელებისა—აი რითი ხდებოდა სამღვდლოება ზემოხსენებულ პირებს, როდესაც—კი შეძლებოდა ეძლეოდათ ხოლმე მათი სახეების დანახვის კოლხაკის, პეტლიურას, დენიკინის და სხვ. შემოსების დროს. თუ როგორ სახის იყო ეს პოლიტიკური ბოძოლა სამღვდლოების მიერ გაჩაღებული ამის ნათელი დამამტკიცებელია ანგარიშები „ოსკოვნი და პეტროგრადში“ წარმოებულნი „революция“-ების პროცესისა და მათ დეტალურ აღწესებას ჩვენ აქ არ შეგუდებით, დანიტერესებულ პირთ შეუძლიან გადახილვა გაზეთების მაშინდელ ნომრებისა. მიუხედავად სამღვდლოების ეგეთი მოქმედებისა, საბჭოთა ხელისუფლებამ ძალას არ ატანდა მათ. თუ საბჭოთა ხელისუფლებას არ დაუტოვებია არც ერთი ორგანიზაცია ბურჟუაზიისა და უმუშევრეველ-დაუნჯრეველი, თუ მან მთლად მოსპო ყოველივე ის. რაც ოფნავათა-კი კონტრ-რევოლუციონური სახის მატარებელი იყო, მას სრულიად ხელი არ უხლია სამღვდლოების ორგანიზაციებისათვის. თუ თებერვლის რევოლუციამ ნიკოლოზ მეორეს განაოცალა ტახტი და გადასცა მუშათა და გლეხთა ორგანიზაციებს, სამღვდლოების მეფის ტახტი შეურყეველი დასტოვა, ეკლესიის ორგანიზაცია დაუნჯრეველი, დაუშლილი, ხოლო ამ ტახტზე წამოსკუდა კონტრ-რევოლუციონურ სამღვდლოების თვითმკრობელი მეფე, პატრიარქ ტიხონის სახით და არც ერთ პოლიტიკურ, არც ერთ პროფესიონალურ, არც ერთ ეკონომიურ ორგანიზაციას საბჭოთა რუსეთში არ ჰქონია იგეთი მშლავარი, ფართო ორგანიზაცია, როგორც უერხა ეკლესიას. ყოველი ქალაქი, დაბა, სოფელი, ყოველი სოფლის გლეხი მათ ხელში იყო. აქ ფართო ავტოკრატია, პირდაპირ სიტყვის საშუალებით მოქმედობდა სამღვდლოება. აქ მას ეძლეოდა ფართო სარბიელი კონტრ-რევოლუციონური მუშაობისათვის და მუშაობდა კიდევ.

საბჭოთა რუსეთმა გააქარწყლა თითო-გვარდიელების და ანტიანტის ილიუზიები. კონტრ-რევოლუციონური შენით და გარეთ მან საბოლოოდ დაამარცხა. თავს უშველეს მენშევიკებმა, თითოგვარიდებებმა, გამოაჩინეს თავის სახე და კიდევაც დამარცხდენ ესერები, მაგრამ დაუშარცხებულად, დაუშლილი, მედგრად დათავრდებდა ანაფორას სამღვდლოება და დამწურებულ, დასველიანებულ გულს უხალისებდა საზღვარ-გარეთელ მეგობრებს. იმედებს უღვიძებდა მათ, თავისი მოქმედებით ეძახდა განმეორებით შემოტევისაკენ.

ბ. ჩუბინიძე. (შემდეგი იქნება)

რელიგია

წერილი პირველი

ამას წინად ვგრედ წოდებულმა „კომუნისტებმა“ თავიანთებურად იღღესა-საუღეს შობა ქრისტესი, ანუ როგორც უფითონა სტევენს, აფეთქეს ღმერთი, ეს ძალიან კარგი საქმეა და ახიკ არის იწმერთზე, რომელიც კაცობრიობის შექმნას წუთიდან უძრავად ზის ადამიანის

მართლმადიდებელი ეკლესია რუსეთში

ის ძლიერი ორგანიზაცია, რომელიც კრავს საუკუნეთა განმავლობაში, ქრისტეს დაბადების შემ

ბრონი და ბოვიერი, 4) ელექტრო-სახ. ბერგმანი, 5) მათემატიკა და მეცნიერება, 6) დოქტორი პაული მაიერი, 7) ფიზიკა და გეოგრაფია, (შვეიცარია) 8) ეროლიკონი, 9) ებერი და ვინსი, (ჰუნგარია) 10) განცი, (შვეიცარია) 11) ნიდეგენი და ბოლინი, 12) ჩეხო-მაშინა (ჩეხო-სლოვაკია).

რადგან გერმანიაში ჰიდრო-ელექტრო-სადგურების აშენების დროს ელექტრო-ტენიკური ფირმები სადგურების მოწყობაში მთავარ მწარმოებლებად გამოდებიან, ე. ი. თავის მხრივ იძლევიან ტურბინების შეკეთებას, იღებენ პასუხისმგებლობას სადგურის წესიერ მუშაობისათვის, პასუხს აგებენ ყველა მანქანების დადგენაში, ამიტომ ზემო აღნიშნული გერმანული ელექტრო-ტენიკური ფირმები კონტაქტში შევიდნენ ტურბინების ფირმებთან: საერთო. ელექტრო. კამპ. — ფიზიკის ფირმასთან, სიმენს-შუკერტი — ფიზიკის, ბრიგლმის, გონზონის და ებერ-ვინსის ფირმებთან, ბრონი და ბოვიერი — ფიზიკის ფირმასთან, მათემატიკა — შინაუხსა და ფიზიკის ფირმებთან.

ამრიგად, ყველა მთავარი გერმანული ტურბინის ფირმები შევიდნენ კონკურენციაში, რადგან მიუნხენის ფირმა ფრცხენიანად წარმოადგენს ერთ მთლიანს ბრიგლმს და გონზონის ფირმებთან, ხოლო ფირმა აიმე, კონეგენი და ვინსი მხოლოდ მცირე და საშუალო ტურბინებს ამზადებენ.

შვეიცარიაში საქმე პირიქით მდგომარეობდა: ტურბინის ფირმა ნიდევინსტი და ბოლინი გამოვიდა მთავარ მწარმოებლებად და თავის მხრივ შეკრახეს მისცა ორ შვეიცარულ ელექტრო-ფირმას შვეიც. საერთო. ელექტრო. კამპ. და შვეიცარიის ელექტრო-მექ. საზოგადოებას.

აქვე აღნიშნულ უნდა იქნას, რომ გერმანული ქარხნები ავსებულა კოლონიალური შენაკეთებით, განსაკუთრებით კი ტურბინის ფირმები.

საქმე იმაშია, რომ ანტანტის ხელში გერმანიის ნახშირთან ადგილების გადასვლის გამო, უდიდესი მასშტაბით სწარმოების, ოდღაც ათი წლით წინ დასაბუთო ჰიდრო-ელექტრო-სადგურების შენაკეთება.

ბავარიაში აშენებენ ჰიდრო-ელექტრო-სადგურს დაახლოებით 400.000 ცხ. ძალის და შემუშავებულია პროექტები 1,500,000 ცხენ. ძალის. პარალელურად ამის სწარმოებს ელექტროფიკაცია ბავარიის რკინის გზებისა 450 ვერსის სიგრძით.

რაც შეეხება ელექტრო-გადამცემის ხაზს, საერთო. ელექტრო. კამპ. ფირმა ბავარიაში აშენებს: დაახლოებით 200 კმ. ბერგმანი 218 კმ., სიმენს-შუკერტი დაახლოებით 350 კმ. და ბრონი და ბოვიერი 150 კმ. ამას გარდა ცხოვრებაში ტარდება შვეიცარიის რკინის-გზების ელექტროფიკაციის გეგმა.

იმ ხანებში ფრანგები მოლაპარაკებას აწარმოებდნენ ჩრდილოეთ საფრანგეთისათვის 500 ტურბინის აშენების შესახებ, მთელი ეს კოლოსალური მუშაობა უნდა შესრულდეს რამდენიმე ტურბინის ქარხანამ, რომლებიც ავსტრია შენაკეთებით ტურბინების ქარხნებში ყოფნის დროს მათ მუშაობაში ქონდათ დაახლოებით 500 ტურბინი.

ამრიგად, ამ გარემოებათა მიხედვით ჩვენი შეკითხვებისადმი დამოკიდებულება სხვა და სხვაგვარი იყო ფირმების მიერ, რომლებიც შესაძლებელია სამ კატეგორიით დავყოთ: ფრიალ დანიტრეტიკებისათვის: შვეიც. ფირმები — ნიდევინსტი და ბოლინი; გერმ.: სიმენსი, მათემატიკა, ბოვიერი. დანიტრეტიკებისადმი, მაგრამ ბევრი შენაკეთების გამო რამდენიმედ ინტერტული: ბრონი, ბოვიერი, საერთო. ელექტრო. კამპ., ფიზიკა და გეოგრაფია; და პირველში პროექტები თავის დროზე არ იქნა გამოგზავნილი, დასაწყისში ინტერტულად წარმოებული მოლაპარაკებაში შეწყვეტილ იქნა და არც ფირმათა და არც მათ წარმომადგენლებს ჩვენთვის აღარ მოუშარათავთ.

უნგრეთის ფირმა განცი, 15 ოქტომბრისათვის დაგვიბრდა პასუხის მიცემას, მაგრამ 12 ნოემბრისათვისაც კი არა გვაცნობარა რა ჩეხომაშინას, რომლის წარმომადგენლები ოქტომბრის დასაწყისში დიდათ იყვნენ საქმით დანიტრეტიკებულნი, შემდეგში სრულებით არავცერი უცნობებია, თუმცა ჩვენ ყველა მოთხოვნილი განმარტებები მივიცით. უარი გვანაცხადეს: ეროლიკონი და ბერგმანი. ასე რომ, გერმანიიდან გამოგზავრებაში, შემდეგი ფირმებიდან იქნა მიღებული პასუხი: საერთო. ელექტრო. კამპ. — ტურბინის ფირმასთან — ფიზიკი; სიმენს-

სი — ფიზიკი, ეშერი, ვისი, ბრიგლმ და განზენი, მათემატიკა, მაიერი — შინაუ, ფიზიკი; შვეიც. საერთო. ელექტრო. კამპ. — ნიდევინსტი და ბოლინი; შვეიც. ელექტრო-მექ. სახ. — ნიდევინსტი და ბოლინი; ბრონი, ბოვიერი-ფიზიკი.

აქ აღნიშნული უნდა იყოს შემდეგი: ელექტრო-მექ. ფირმებს შეუძლიათ თავისუფალი არჩევა ტურბინის ფირმისა ე. ი. არჩეული გენერატორისთვის თავისუფლად შეიძლება სასურველი ტურბინის არჩევა რომელიმე ფირმიდან.

მათემატიკის ფირმამ, რომელიც მხოლოდ გენერატორებს, ტრანსფორმატორებს, დინამოებს და მატორებს აკეთებს, შეგვატყობინა, რომ ის გამოდის მთავარ მწარმოებლად, თუმცა ის აწოდებს მხოლოდ გენერატორებს, ტრანსფორმატორებს და მატორებს, ხოლო დანარჩენ აპარატებს აწოდებს პ. მაიერის ფირმა. კომპეტაციის სქემას აგრძელებს პ. მაიერის ფირმა ამუშავებს.

წინადადებების გადაშუაება ორ პერიოდით იყო: 1) ჰიდრომექანიკური პრექლდაწყებითი ცნობებით; 2) ოქტომბერში მიღებული მასალებით: ნახაზებით, ფოტოგრაფიებით, ახსნითი განმარტებებით და სხვა.

ჰიდრომექანიკური პრექლდაწყებითი ცნობები მექანიკური მოწყობილობისათვის იმდენათ უსრულყოფიანი, რომ წინადადებების გადაშუაებას სერიოზული დაბრკოლებანი გადაელობა.

საქმე იმაშია, რომ გერმანიაში ტურბინის ქარხნები არ ამუშავებენ ჰიდრო-სადგურების პროექტებს, არამედ ასრულებენ ელექტროტენიკურ ფირმების მიერ შენაკეთებ ტრას და ტურბინებს, რომელნიც თვით იღებენ ნამდვილ ცნობებს ტრასისა და მანქანის სიძლიერის შესახებ ჰიდრო. ტენს. პროექტის ბიუროდან. ისეთი ბიურო მხოლოდ სიმენს-შუკერტის ფირმას აქვს და ამას გარდა, არის სხვა სამპროექტო ბიუროები: ლიუდინის და სხ.

ამიტომ ყველა წინადადებებანი პრექლდაწყებითი შეკითხვისა, გაუგებარი ამოცანებით და სხ. ვადაწყვეტილი იყო დამოუკიდებლად, საკუთარი პასუხისმგებლობით. შემდეგი სიმინიერი და დროს დაკარგვა გამოიხატა იმ მოთხოვნებში, რომელიც ვადაცემული იყო გამგზავრების წინ ინტ. ვისილერის მიერ, რომ წინადადება მოკუმულიყო ორ ვარიანტში: პირველი — თანახმად შეკითხვისა და სპეციფიკაციისა, მანქანების ტიპების და ქარხნების ნორმების

ცვლილების შეტანით და მეორე, — ძირითადი ცვლილებების შეტანით, რომელსაც ფირმა საჭიროთ დაინახავდა.

არც ერთ ფირმას არ სურდა პირველი მოთხოვნების შეხრულება ე. ი. სუსტად ეპასუხა შეკითხვებზე, არამედ სურდათ საფუძვლიანათ, მთლად გადაეკეთებინათ მთელი პროექტი, თანახმად ცნობებისა, თავიანთი გამოცდილების და ცოდნისა, უკანასკნელ გაუმჯობესებათა და სხ. ყოველ ასეთ შემთხვევაში საჭირო ხდებოდა რაიმე საშუალო გამოსავლის მოძებნა, რამდენიმე ვარიანტის მიცემა.

პირველ კითხვით წამოიჭრა ტურბინების ტიპი და მათი ნაყოფიერება. აღნიშნული ქვანის ტიპი ყველა ფირმის მიერ ცნობილ იქნა როგორც ყველაზე უფრო გამოუსადეგარი: ნიდევინსტი და ბოლინი, ფიზიკის და შინაუს ფირმებმა თუმცა ვადაცემულ ქვანის ტიპის წინადადება, მაგრამ აღნიშნეს მისი ძვირი ვასი (დაახლოებით 50.000 მან. ოქროთი მეტი). ასევე ბრიგლმის და განცი-ნის, მებერის და ვისის ფირმებმა სასწებით უარი სთქვეს ქვანის ტიპის შესრულებაზე, ხოლო მათმა უფროსმა ინჟინრებმა ბახმანმა და მახმა ამის გამო წერილობითი დასაბუთებული მოხსენება წარმოადგინეს.

რადგან საქათხა მეტად მნიშვნელოვანი და საპასუხისმგებლო იყო, იძულებული ვიყავით დაეთანხმებულიყავით ფირმების წინადადებაზე, რათა დავეთვათ იღვრებია მთელი რიგი ჰიდრო-ელექტრო-სადგურების აშენება და მუშაობა, რომელნიც მსგავსები იყვენ ზემოაღვლინისა, რომ ამით პრაქტიკაში დაერწმუნებულიყავით ამა თუ იმ საშუალების უპირატესობასა და ნაკლში. დათვალთებულ იქნა შემდეგი სადგურებია შენება: „როსნოვი“ — ჩრდილოეთ გერმანიაში, სადაც დადგმულია 3 ჰორიზონტალური ტურბინა 3375 ცხ. ძალისა; „ფრენდერბერგ“ — იმდინარე რუბზე — ვესტფალიაში, — სადაც დადგმულია 3 ჰორიზონტალური ტურბინა 3600 ცხ. ძალისა; ბავარია სადგური „მოტინგენი“ 3 ჰორიზონტალური ტურბინით; ეს სადგური ახალი ამუშავებულია; სადგური ვაშენებულია მდ. ნეკარზე ვაბაში და მუშაობს 1914 წლიდან შეუჩერებლად; სადგური „ტანგაიმი“ ვიურტენბერგში 3 ვერტიკალური ტურბინით 3500 ცხ. ძალისა, სადგური „გაისლინგენი“ 4 პარალელური ტურბინით. (შემდეგი იქნება).

ხელღვნება

ჩაირის თაახრი.

ფაუსტი — ახალი შეხარულებებით და საზოგადოთ ზოგიერთი ოპერათა დადგმებზე.

ამ დღებში დაიდგა ვენოს „ფაუსტი“, აღმსრულებელით ახალი შემადგენლობით, მარგარიტა იმერლა ქანმა მოსწრულეცკაიამ. მომღერალმა უფრო ნაკლები შთაბეჭდილება დასტოვა ჩემზე, ვინემ მე ამას მოველოდი. არ ვიცი რითი ამსენება, ხოლო აღნიშნულ საღამოზე, შესრულების ვოკალური მხარე, სრულიად არ იდგა თავას ამოცანის სიმძლავრე. მინდა დავიჯერო, რომ ვოკალური შესრულების სისუსტე — შემთხვევითი მოვლენაა, რომ მომღერალი ქალი ცუდათ გრანობდა თავს, ან ხმაზე არ იყო, მინდა დავიჯერო, რომ ეს ძალზედ საგრძნობი ნაკლებობაა სიმღერაში (უსწორო ინტონაცია) — ხმის დადაბლება და გაუმედავი მასსაყვები) არ წარმოადგენს თავისივე ნიჭიერებისადმი აბურღ მოპყრობას, ხმის ვარჯიშის სურვილის არ ქონებას.

და რომ ეს ასე ყოფილიყო, უსათუოდ ძალზედ საწყენი დარჩებოდა, ვინაიდან ქ-ნი მოზოვეცკაია თავისი ლამაზი ხმითა და მუსიკალობის წყალობით ბრწყინვალე იმედებს იძლეოდა. მომღერალი სუსტი იყო სცენიური გადმოცემის მხრივაც. საჭიროა, მსახიობი გაურბოდეს იაფფასიან ეფექტებს. კიდევ, ისტორიული სცენა, ვალენტინის სიკვდილის დროს, სრულიად არ იყო მხატვრულად მისაღები. ფაუსტს მღეროდა ბ-ნა კავახაძე. უნდა გამოვტყუდო, რომ მე არასოდეს არ ვყოფილვარ დღემ წარმოდგენის კავსაქმზე, როგორც საოპერო მომღერალზე, და სამწუხაროდ არც ეხლა შემიძლია შეეცვალო ჩემი შეხედულება მასზე. ოპერეტკა — ამ ნამდვილი emploi ბ-ნ კავსაძესი, და თუ იქ შესაძლებელი იქნება არ იმუშავო და არ გაუმჯობესდე,

სამეფეოროდ ოპერაში მოღვაწეობა მოთხოვს განუწყვეტელ მუშაობას, როგორც ვოკალური ისე მხატვრულ სცენიურობის მისაღწევად. ეწუხები, რომ კავსაძეში მე ამას სრულიად ვერ ვამჩნევ. სულ ერთავად იგივე ტემბრი, თავის არა ძლიერ ხმასთან, სრული უქონლობა ფრაზირობისა, ნიუანსების — იგივე, კვლავინდებური პრიმიტიული სცენიური გადმოცემა როლისა. კავსაძე — ახალგაზრდა მომღერალია და ჩემის ფიქრით ამდენ ნაკლებობებში მეტი ბოლო ედგება სარეისორო ნაწილს, ვინემ მას — საკუთრივ. შეუძლებელია დაშვებული იქნას ასეთ საპასუხისმგებლო როლებში, ისიც ავადმყოფი თეატრში, ისეთი სისრულეს მოკლებული მომღერლები, როგორც ეს ახალგაზრდა მომღერალი ვენაქე იმედებს იძლევა. მას, საშუალო ხმის ლამაზი რეგისტრი აქვს და ძლიერ მოკლე მაღალი რეგისტრები. არის მუსიკალობა, მაგრამ შესრულება მოწაფურია და მოთხოვს მეტს და მუშაობას. მე მომეწონა მისი როლის სცენიური განსახიერება და გრამი. ბ-ნ ვენაქეს — კარგათ უჭირავს თავი სცენაზე.

მეფისტოფელის შემსრულებელი იყო ბ. საბინი. შთაბეჭდილება — ყველაზე სუკეთესო და ძლიერი ხმაც შესანიშნავათ ხელს უწყობს, უამრავი ნიუანსებით დასრულებული, მკაფიო ფრაზირობით. სცენიური დახასიათება ფრიალ მხატვრული, განსაკუთრებით კი გრამი და მიმიკა.

დიდი მადლობა უნდა გამოვცხადოს ბ. ბრონსაც, რომელმაც სავანებო თავისებურებით შეასრულა ოპერის საორკესტრო ნაწილი. ამ წარმოდგენაზე, თეატრი ნახევრათ ცარიელი იყო, ასეთივე განმეორდა ტევისილების საყარელ კოპერის იმეგენი

ონგენისა — დადგამაზე. მე ამას ვხსნი — როლების შეფუთვებით განაწილებით. რა საჭიროებას წარმოადგენდა პიესის მთავარ როლში ისეთი მომღერლის მოწვევა, როგორც არის ქ-ნი ნოვგოროდოვა — ქალი. მომღერალს შეეძლოთ აქვს ხმა, მაგრამ შეუწყნარებელია მთელი ოპერის სიგრძეზე ყალიბ ტონალობით და ურტიმით მღერა. ქ-ნი ნოვგოროდოვა ხშირად გვიანახვს მოწაფეთა კონცერტებზე პირველ კონსერვატორიაში, უმღერია სხვა სცენებზედაც. მან ჩემზე დასტოვა დაუშთავრებელი მსახიობი-მომღერლის შთაბეჭდილება, განსაკუთრებით სასტიკი დეტონაციების გამო. ქ-ნი ნოვგოროდოვა თავის-თავს უწოდებს „პეტერბურგის მუსიკალური დრამის მსახიობი“. შეიძლება ეს ასეც იყოს, მაგრამ ასე ვფიქრობ და არც შევეტრებო ალნიშნული მსახიობი Comprimorio *)-ებს არ ვასცილებია, რას მიეწერება ნეტავი, რომ ჩვენს სანიმუშო სცენაზე ასეთი დასრულებელ მომღერლებს იწყებენ და განზე სტოვებენ სიმღერის ასეთ ხელოვანს, როგორიც არის ქ-ნი სპანტულა და ბ. ვაგვი. (სოპრანო და ტენორი) — ნამდვილი იტალიური bel-canto-სი). აი მომღერლები, რომელთა მოწვევა! თუნდაც ვასტროლირებათ — თეატრს იხსნიდა სიცილიური-სავან.

ცოტადენიც ბალეტს უყურადღებოდა ეტყობა. ვითომდაც მხატვრული დადგმა ბალეტმისტური ბ. მიოსევის მიერ, მხოლოდ სახელის წოდება „მხატვრული“. არ არის არც ლამაზი პლასტიკა, არც ცეკვის რიტმი და ცუდული. კარგათ ცეკავს და პლასტიკურია მხოლოდ ბ-ნი საკირენსკი.

ბ. ბეზუთოვი.

პარიული ღრამა

„სინამინჯე“

ნ. შოქაშვილის ღრამა „სინამინჯე“ თუ ერთი მხრივ მოისუსტებს ტენიკით, დრამატული ხლართით და პიესაში არ არის დაცული მსიხარული სისწორი და სინამარტე-მეორეს მხრივ — მასში არის ისეთი მძლავრი შტრიხები, რომელიც მოქმედ პირს და მასურებელს მხდის ნერვიულს და ათრთოლებულს. „სინამინჯე“-ში აღამიანის სინამინჯე შესანიშნავად არის გადმოცემული. მახინჯი და-ძინი — საბა და დარეჯანი — სრული განსახიერება ატავისტურ დაწყველის. ნ. შოქაშვილმაც აქ მოგვცა სწორე და ტრავიული სახები. და ამ სახეების განსახიერებლად ჩვენ წინ გამოვიდა ქართულ თეატრის ორი დიდი მსახიობ-მომღერალი.

ნ. ჯავახიშვილი (დარეჯანი) და მ. გელოვანი (საბა) ჩვენ სცენისათვის დიდი ვირტოუცები ყოფილან. მსახიობის ხელოვნება და შემოქმედება ამაზე შორს გელარ წავა.

მე წინადაც აღმინიშნავს მ. გელოვანის დიდი სასცენო ნიჭი და დღესაც ისევ ამას ვაგვიმეორებ. ქართულ სცენას ჰყავს ისეთი დიდი მსახიობი, რომელსაც შეუძლია დიდი სამსახური გაუწიოს ქართულ თეატრს, მაგრამ სამწუხაროდ მას იშვიათად ვხვდეთ სცენაზე და ხშირად არა შესაფერო როლში. მ. გელოვანს ხელს ვერ უწყობთ. იგი პროფიციანი მიდის და სიმჩატე და სიკარიელეში ატარებს თავის სასცენო მოღვაწეობას. აუცილებელ საჭიროა ამ მსახიობის დაბრუნება პროფიციიდან სატახტო ქალაქში. მ. გელოვანი ჩვენი სცენისთვის დიდი ძალაა. იგი მსახიობია „განსაკუთრებულ რეპერტუარით.“

მსახიობი — რომელიც დიდებულია ყოფა-ცხოვრების დამსახურებულ როლებში. იგი არის, ეგრედ წოდებული „არტისტ კარაქტერ“. ეს ჩვენი აზრი კიდევ ერთხელ დამატიკიცა. მ. გელოვანმა გასაკვირვებელი თამაშით და მახინჯ საბ.ს განსხეულებით.

პირველი შემოსვლა მსახიობის. გრამი. საშინელ გამებით დაღარული და ინტო-

*) Comprimorio — მეორე ხარისხული როლები.

ნაცია — ნამდვილი ფიზიოლოგიური ატორტანებთა გელოვანი წარსულ მათემატიკის სტრუქტურაში სინამინჯეს შეგრძობის და მძიმეობის და მთლიანად მოცემული იყო ისეთი ნერვის დაძმობი რომ მსახიობმა შესძლო ზოგადი სასცენო პრიმიტივობის დაძლევა. უბრალოდ ვესტიც და ვენის გადადგმა, მთელს სხეულის მოღვენთა — იყო ნამდვილი არტისტიული და სახიერი.

მ. გელოვანს მხარს უმწვენიდა ქართულ სცენის დიდი მსახიობი. ნატო ჯავახიშვილი (დარეჯანი). ეს მსახიობი ქალიც დაჩრდილოლია იმ ბურჟოაზიის, რომელიც უსათუოდ ვერ კიდებოდა ქართულ სცენას. ნ. ჯავახიშვილსაც ბევრი რამ შეუძლიან გააკეთოს თავის რეპერტუარით. მას აქვს დიდ წირობებიც და დამსახურებაც.

ნ. ჯავახიშვილის დიდი დრამატის ახლავს და მის არტისტიული ინსტიტსწორება და ზეიადი. დარეჯანის როლში იგი ქმნის მსახიობის შემოქმედების სკვრელებს. სიცილით, საშინელი ხიხითით და მთელი სახის ნაკვთებისათვის მათებით ნ. ჯავახიშვილის დარეჯანთავზარდამცემია. და მე ვიტყვი უფრმეტს — ფანტასტიური, რომელიც განსხიერებულია დიდი არტისტიული ცნებით და განკერტობით. ნ. ჯავახიშვილის დარეჯანში არის რაღაც დემონური ხაზები. და გასაკვირვებელია მსახიობის სცენიური სამართლე, აქ ვერ ნახეთ გადაჭარბებას. ყველაფერი მხატვრულია და ნამდვილი განსცენიურება.

ნ. ჯავახიშვილმა და მ. გელოვანმა თავისი შესრულებით დასარდლიეს სხ სახეები და ამიტომ სხვა მსახიობებზე გვემნელება ლაპარაკი.

დიდი ესტეტიური განცდა მივიღე ორი დიდი მსახიობიდან, მაგრამ ჩვენ ესტეტიკას ვერც არა აქვს ფასი ხალხში, რომელიც ბარბაროსულად ცევა თეატრში და თავისი ყოფა-ქცევა შეურაცხყოფას და მწიკვლს სცემებს სლოვენების დიდ ტაძარს.

ამ შეგვიძლიან ჩვენი აღმუთლება გამოვთქვათ იმ მაყურებლების მიმართ რომელნიც მაღლა ქანდარიდნ და აღნიდან განუწყვეტლოვი ყოყინას სკენდენ სცენაზე მსახიობებს და სწორედ დიდ დრამატულ მომენტში, სადაც ქართოა მეტი სმენა და ყურადღება მყურების — თავიანთი აურზაურით უდალფერს შლიდნენ.

ვახტანგ ვარაჩიკი

ლიტერატურული ხუთშაბათი. ხუთშაბათს, თებერვლის 8-ს სრ. საქართლოს მწერალთა კავშირის თაოსნობა იუსტინე აბულაძემ წაითხავს მოსწენებას: „ახალი ფაქტი ვეფხის ტყაოსნი დამწერთა შესახებ“. დასაწყისი საღამოს სრულ 8 საათზე. დასწრება შეძლიან ყველას. შესავალი 10.000 მანეთი.

„ლომისა“. გამოვიდა სრ. საქ. მრალთა კავშირის ორგანო „ლომისა“ (№ 23.) შალვა დადიანის პატრესტრეგაზეთში მოთავსებულია წერილთა მართა შუამდინარელის, კოტე მშვილის, ალ. სუმბათაშვილის, თ. სპიკასი, ფ. მესხის, გ. ჭუმბურიძის, გერგესლის, გრ. საქარტიველის, ი. ელეთერიძის და ლექსი — ი. გრამის ლექსი.

— დღეს ხელოვნების სასახლეში (ს. გიგვის ქუჩა № 13) გაიმართება სრული საქართველოს მწერალთა კავშირის მორიგი ლიტერატურული ხუთშაბათი. მომხსენებელი იუსტინე აბულაძეა: „ახალი ფაქტი ვეფხის ტყაოსნი დამწერთა შესახებ“. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. შესვლა ბილეთებით. — პარასკევს, 9 თებერვალს, სახლსახლში შ. დადიანის 30 წლის საწინააღმდეგელო მოღვაწეობის აღსწავათ გამოვა უფრალი „სახალხო ხლი“.

რედაქტორი — სარედაქტოო კომისია. გამომცემელი — მთავარი კომიტეტი.

საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფოს

ხუთ-ალგვიან ავტომობილის „ფორდის“ ხისტემის.

ცნობების მიღება შეიძლება მთავარ კომიტეტში (ბარიატინის ქუჩა № 3) 3-3 საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფოს მთავარი კომიტეტი